

ทัศนคติต่อการยอมรับคนตรีไทยของนิสิตมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538

: ศึกษากรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสุรพล สุวรรณ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทิตามหาบัณฑิต

ภาควิตา สังคมวิทิตาและมานุษยวิทิตา

บัณฑิตวิทิตาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 635 - 348 - 9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทิตาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117219777

ATTITUDES TOWARDS ACCEPTING THAI CLASSICAL MUSIC
OF UNIVERSITY STUDENTS, ACADEMIC YEAR 1995 :
A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY

SURAPOL SUWUN

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in partial fulfillment of the requirement

for the degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974 - 635 - 348 - 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ทัศนคติต่อการยอมรับคนตรีไทยของนิสิตมหาวิทยาลัย

โดย

นายสุรพล สุวรรณ

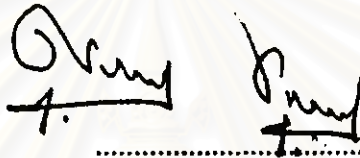
ภาควิชา

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน

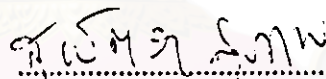
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานคณะกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินณะกุล)

สุรพล สุวรรณ : ทศนคติต่อการยอมรับดนตรีไทยของนิสิตมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2538 : ศึกษากรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ATTITUDE TOWARDS ACCEPTING THAI CLASSICAL MUSIC OF UNIVERSITY STUDENTS, ACADEMIC YEAR 1995 : A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY) อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.งามพิศ ลัดด้ยสงวน. 257 หน้า ISBN 974 - 635 - 348 - 9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยต่อการยอมรับดนตรีไทยที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ชั้นปีการศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยมีปัจจัยที่เน้นศึกษา คือ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ชั้นปีการศึกษา เพศความสามารถในการขับร้องเพลงไทย และสมาชิกชมรมดนตรีไทย การวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแยกกลุ่ม (Stratified Sampling) จำแนกตามคณะ และใช้ระเบียบวิจัยทางมานุษยวิทยา โดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

การวิจัยมีสมมติฐานดังนี้

1. นิสิตที่มีบิดาชอบเล่นดนตรีไทย มีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่มีบิดาไม่ชอบเล่นดนตรีไทย
2. นิสิตที่มีมารดาชอบเล่นดนตรีไทย มีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่มีมารดาไม่ชอบเล่นดนตรีไทย
3. นิสิตที่มาจากโรงเรียนที่มีการส่งเสริมการเล่นดนตรีไทย มีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่โรงเรียนไม่ได้ส่งเสริมการเล่นดนตรีไทย
4. นิสิตที่มีเพื่อนชอบเล่นดนตรีไทย มีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่เพื่อนไม่ชอบเล่นดนตรีไทย
5. นิสิตที่เรียนอยู่ชั้นปีการศึกษาสูงจะมีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่เรียนอยู่ชั้นปีการศึกษาต่ำกว่า
6. นิสิตที่เป็นเพศหญิง จะมีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่เป็นเพศชาย
7. นิสิตที่มีความสามารถในการขับร้องเพลงไทย จะมีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่ไม่สามารถขับร้องเพลงไทย
8. นิสิตที่เป็นสมาชิกชมรมดนตรีไทย จะมีการยอมรับดนตรีไทยมากกว่า นิสิตที่ไม่เป็นสมาชิกชมรมดนตรีไทย

ผลการวิจัยพบว่าทุกข้อ เป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้นข้อ 5 และ 6

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา.....สังคมวิทยา.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C 730551 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

KEY WORD FAMILY / FRIENDS / SCHOOL

SURAPOL SUWUN : ATTITUDES TOWARDS ACCEPTING THAI CLASSICAL MUSIC OF UNIVERSITY STUDENT, ACADAMIC YEAR 1995 : A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY
THIS THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NGAMPIT SATSANGUAN , Ph.D. 257 pp.
ISBN 974 - 635 - 348 - 9

The purpose of the research was to study the opinion of undergraduate university students about Thai Classical music. factors emphasized in this study were family, friends, school, year of study, sex, the ability to sing Thai songs, and membership in Thai music associations.

The research employed the stratified method to select sample from various faculties anthropological research method and informal interview were also included.

The hypotheses of this reseach were as follows :

1. Students whose fathers liked playing Thai music accepted Thai music more than students whose fathers did not like playing Thai music.
2. Students whose mothers liked playing Thai music accepted Thai music more than students whose mothers did not like playing Thai music.
3. Students who graduated from schools that supported playing Thai music accepted Thai music more than students who graduated from schools that not supported playing Thai music.
4. Students who had friends like to play Thai music accepted Thai music more than students that friends did not like to play Thai music.
5. Students in the upper class level accepted Thai music more than students in lower class level.
6. Female students accepted Thai music more than male students.
7. Students who could sing Thai song accepted music more than those students who could not sing Thai songs.
8. Students who were members of Thai music associations accepted Thai music more than students who were not members.

The result of this reseach was that every hypotheses were supported except hypotheses 5 and 6.

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....
สาขาวิชา.....สังคมวิทยา.....
ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจากคณาจารย์ และบุคคลหลายท่าน

ท่านแรก คือ รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ ตัณฑ์สงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการโครงการวิจัยเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสกาญจนาภิเษกสมโภช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ให้ความเอาใจใส่ดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไข ปรับปรุง พร้อมทั้งได้กรุณาเสียสละเวลาเพื่อที่จะมาอ่านตรวจสอบ และได้ช่วยประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยอย่างสูงในเชิงมานุษยวิทยาทั้งในด้านการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ กระบวนการเข้าสู่สนามวิจัย การเขียนงานวิจัยเชิงพรรณนา แนะนำการค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูลจากคำרא เอกสารอ้างอิง ทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่สำคัญที่สุดท่านเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุน ทั้งช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สามารถสำเร็จลงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ท่านที่สองคือ รองศาสตราจารย์สุพัตรา สุภาพ อดีตหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการวิทยานิพนธ์ที่มีความเชี่ยวชาญในเชิงสังคมวิทยาอย่างสูง จากประสบการณ์ของท่านอาจารย์ที่เปรียบเสมือนเป่าหลอดในเชิงวิทยาการด้านสังคมวิทยานี้ จึงทำให้ผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างเต็มเปี่ยม ท่านอาจารย์ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจในการศึกษาค้นคว้า และการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ท่านที่สาม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินณะกุล ซึ่งเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ท่านได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา จากความช่วยเหลือที่ผู้วิจัยได้รับจากอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน มีส่วนส่งเสริมให้การศึกษาในระดับปริญญาโทสมบูรณ์ และบรรลุถึงความสำเร็จในที่สุด ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงในครั้งนี้

และที่สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่าน ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอด และข้าพเจ้าขอขอบคุณกรมประชาสัมพันธ์ ที่กรุณาให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ในการศึกษาในระดับปริญญาโทครั้งนี้

นายสุรพล สุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง.
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ.
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ.
สารบัญตาราง.....	ฉ.
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา.....	8
แนวคิด ผลงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวความคิดทฤษฎี.....	8
แนวคิดการขับเคลื่อนทางสังคม.....	11
แนวความคิด “ตน”.....	18
แนวความคิดการยอมรับ.....	22
ดนตรี.....	23
ดนตรีไทย.....	29
ศิลปิน.....	39
ประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	43
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	60
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	78
สมมติฐาน.....	79
นิยามศัพท์.....	79
ระเบียบวิธีวิจัย.....	81
กลุ่มตัวอย่างประชากรจากการสุ่มตัวอย่าง.....	81
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	81
วิธีการเก็บข้อมูล.....	82
การวิจัยเชิงมานุษยวิทยา.....	82

	การวัดตัวแปร.....	83
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
2.	พระประวัติ ประวัติ ผู้เชี่ยวชาญผู้เกี่ยวข้องทางด้านดนตรีไทย.....	85
3.	วัฒนธรรมด้านดนตรีไทยกับสังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์.....	104
	ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีไทยกับสังคมไทย.....	110
	วัฒนธรรมการไหว้ครูของดนตรีไทย.....	125
4.	ผลการวิจัย.....	128
	ก. ข้อมูลประชากรตัวอย่าง.....	128
	ข. การเรียบเรียงข้อเสนอแนะความเห็นตามทัศนคติ..	137
	ค. การสรุปผลจากการคิดเห็นส่วนตัวของนิสิต.....	206
	ง. การพิสูจน์สมมติฐาน.....	210
5.	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	226
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	227
	การอภิปรายผล.....	229
	ปัญหาที่เกิดจากการวิจัย.....	229
	ข้อเสนอแนะ.....	230
	รายการอ้างอิง.....	231
	ภาคผนวก ก (แบบสอบถาม).....	238
	ภาคผนวก ข (ภาพ).....	242
	ประวัติผู้เขียน.....	257

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงปัญหาพื้นฐานของมนุษย์และส่วนต่าง ๆ ของวัฒนธรรม	3
2 แสดงจำนวน และคำร้อยลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	133
3 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะแพทยศาสตร์	137
4 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะทันตแพทยศาสตร์	141
5 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะเภสัชศาสตร์	146
6 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะสัตวแพทยศาสตร์	150
7 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะสหเวชศาสตร์	155
8 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะวิทยาศาสตร์	159
9 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะวิศวกรรมศาสตร์	163
10 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะรัฐศาสตร์	167
11 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะนิติศาสตร์	171
12 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะเศรษฐศาสตร์	175
13 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	179
14 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์	184
15 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะอักษรศาสตร์	189
16 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะนิเทศศาสตร์	193
17 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะครุศาสตร์	198
18 แสดงความคิดเห็นต่อการยอมรับคนตรีไทย คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี	202
19 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทย ระหว่างนิสิตกับบิดา	211
20 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทย ระหว่างนิสิตกับมารดา	213

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทยระหว่างนิสิตกับโรงเรียน	215
22 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทยระหว่างนิสิตกับเพื่อน	217
23 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทยระหว่างนิสิตกับชั้นปีการศึกษา	219
24 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทยระหว่างนิสิตกับเพศ	221
25 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทยระหว่างนิสิตกับการขับร้องเพลงไทย	223
26 แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวกับความชอบคนตรีไทยระหว่างนิสิตกับการเป็นสมาชิกชมรมคนตรีไทย	225

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย